

۲۱ / ۱ / ۱۴

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
تاسیس در اردیبهشت ماه ۱۳۳۱

بسم الله الرحمن الرحیم

۳۵۱۸

۱۳۸۱ / ۸ / ۲۰

دانشگاه تهران

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

عنوان:

تخلفات اداری و نحوه رسیدگی به آن

با تأکید به آراء دیوان عدالت اداری

نگارش:

محمد کاظم حبیب زاده

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمد جواد رضایی زاده

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر فیروز اصلانی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در

رشته حقوق عمومی

۳۴۸۱۵

مهر ۱۳۸۱

۳۴۸۱۵

از انجمن هیئت مدیره
تیمب استادی

فرم ارزشیابی پایان نامه کارشناسی ارشد

دانشکده: حقوق و علوم سیاسی گروه: حقوق عمومی

در جازجوب ارزیابی مرحله تحقیقاتی مقطع کارشناسی ارشد دانشجویان دانشگاه تهران

آشنایی: محمداکرم حبیب زاده به شماره دانشجویی: ۲۱۰۲۷۹۰۰۳ در رشته: حقوق عمومی
 گرایش: حقوق عمومی پایان نامه خود به ارزش: ۲ واحد را که در نوبت اول سال تحصیلی: ۸۰-۸۱-۱
 اخذ و ثبت نام نموده بود. تحت عنوان: تخلفات اداری و شحوه رسیدگی به آن با تاکید به آراء دیوان عدالت اداری
 داور

به سرپرستی (استاد راهنما): دکتر رضایی زاده استاد مشاور: دکتر اصلانی استاد مشاور دوم (حسب مورد): دکتر میرعباسی
 در تاریخ: ۸۱/۷/۲۷ در حضور هیأت داوران به شرح ذیل با (موفقیت / عدم موفقیت / اصلاحاتی) دفاع نمود.

امضاء	محل اشتغال	مرتبه علمی	اسامی هیأت داوران
	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	استادیار	۱- استاد راهنما: دکتر محمدجواد رضایی زاده
	" "	مربی	۲- استاد مشاور: دکتر / فیروز اصلانی
	" "	دانشیار	۳- استاد داور: دکتر سیدباقر میرعباسی
			۴- استاد داور:
			۵- استاد مشاور دوم

به عدد	به حروف
۱۷/۵	هفتده و پنج

نمره نهایی هیأت داوران:

ملاحظات:

تذکر: نیازی به درج نمره جداگانه هریک از داوران نبوده و فقط نمره مورد توافق هیأت داوران (متوسط) اعلام می شود.

سرپرست تحصیلات تکمیلی دانشکده

با سلام، نظر به اعلام نمره نهایی فوق الذکر از جانب هیأت داوران خواهشمند است نسبت به انجام امور فراغت از تحصیل دانشجوی یاد شده برابر ضوابط و مقررات اقدام مقتضی مبذول فرمائید.

نام و نام خانوادگی مدیر گروه: دکتر سیدباقر میرعباسی امضاء و تاریخ:

۸۱/۷/۲۷

توجه مهم: کلیه نوشته ها به استثناء نمره هیأت داوران و مطالب بند ملاحظات قبل از دفاع باید با مائین تایپ گردد.
تذکر: این فرم به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال و تصویر آن در گروه مربوط نگهداری می شود.

تقدیم

پدر و مادر عزیزم

چکیده

به موجب قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب مجلس شورای اسلامی در ۷ آذر ۱۳۷۲، برای رسیدگی به تخلفات اداری همه کارمندان دستگاههای دولتی و عمومی غیر از نیروهای مسلح و اعضای هیأت علمی و قضات و مشمولان قانون کار، هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان تشکیل و طبق قانون و آیین‌نامه آن پس از بررسی موارد اعلام شده در صورت احراز یکی از تخلفات شمارش شده در قانون، کارمند متخلف را به یکی از مجازاتهای ذکر شده در قانون محکوم می‌نمایند. چون برخی از تخلفات احصا شده در قوانین جزایی جرم نیز محسوب شده هیأت‌ها موظفند موارد را در صورت وجود به مراجع قضایی اعلام کنند اگرچه این مانع از مجازات‌های اداری نمی‌گردد. هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای قانون و مقررات فوق در دستگاههای مشمول نظارت دارد و اختیار ابطال تصمیمات هیأت‌های مجازات آنها را در موارد فوق ندارد.

هیأت‌های فوق از جمله مراجع رسیدگی اختصاصی و جزء قوه مجریه می‌باشند و اعضاء آن را بالاترین مقام دستگاه مربوطه تعیین می‌نماید و تنها در محدوده خاص یعنی رسیدگی به تخلفات اداری

تعیین شده در قانون صلاحیت دارند. آنها در سلسله مراتب اداری قرار نمی‌گیرند و برای تکمیل حاکمیت قانون در ادارات، دیوان عدالت اداری که مرجعی قضائی و مستقل می‌باشد بر کار آنها نظارت دارد به این صورت که تصمیمات آنها باید طبق قانون و مقررات باشد و به همین دلیل اگر ذینفعی از آرا قطعی هیأت‌ها به دیوان شکایت کند، دیوان به آراء رسیدگی شکلی نموده و در صورت نقض به مرجع رسیدگی هم عرض ارسال می‌کند. لذا در هر حال این مراجع رسیدگی اداری نیز مانند تمام دادگاههای اداری دیگر تحت نظارت دیوان عدالت اداری قرار دارد تا قانون مربوطه در رسیدگی مد نظر قرار گرفته و حقوق افراد حفظ شود.

آراء هیأت عمومی این دیوان در مواردی که شعب دیوان در مورد آرا متعارض هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری اختلاف نظر داشته باشند تعیین‌کننده بوده و نقش مهمی در ایجاد رویه واحد در بین شعب و هیأت‌های رسیدگی‌کننده دارد و اجرای قانون را تضمین و نظرات قضات مستقل را راهنمای اعضای هیأت‌ها قرار می‌دهد.

کلید واژه‌ها:

قانون رسیدگی به تخلفات اداری / تخلفات اداری / هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری / نحوه

رسیدگی به تخلفات اداری / آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سازمان نظام مهندسی
اداره نظام مهندسی
موسسه تخصصی
مهندسی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	یکی
مقدمه	۱

فصل اول

کلیات	۸
بخش اول - تعاریف	۹
مبحث اول - مستخدم یا کارمند دولت	۹
گفتار اول - مفهوم مستخدم و انواع مستخدمان	۹
الف - مستخدم رسمی:	۱۰
ب - مستخدم پیمانی:	۱۱
ج - دیگر انواع مستخدمان:	۱۱
گفتار دوم - قلمرو قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۱۲
مبحث دوم - تخلف اداری	۱۵
گفتار اول - مفهوم تخلف اداری	۱۵
الف - رابطه خطا با اداره:	۱۶
ب - ماهیت خطا:	۱۷
ج - تحقق خطا:	۱۷
گفتار دوم - تفاوت تخلف اداری با جرم	۱۷

بخش دوم - مطالعه تطبیقی و پیشینه تاریخی رسیدگی به تخلفات اداری.....	۲۱
مبحث اول - مطالعه تطبیقی.....	۲۱
گفتار اول - دادرسی اداری.....	۲۱
گفتار دوم - دادگاههای اداری در فرانسه.....	۲۲
مبحث دوم - تاریخ رسیدگی به تخلفات اداری در ایران.....	۲۴
گفتار اول - از ابتدا تا سال ۱۳۵۷.....	۲۴
گفتار دوم - از سال ۱۳۵۷ تا کنون.....	۲۶

فصل دوم

تخلفات و تنبیهات اداری.....	۳۰
بخش اول - تخلفات اداری.....	۳۱
مبحث اول - تخلفات اداری فاقد جنبه جزایی.....	۳۱
الف - اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی یا اداری:.....	۳۱
ب - نقض قوانین و مقررات مربوط:.....	۳۲
پ - ایجاد نارضایتی در ارباب رجوع:.....	۳۲
ت - ترک خدمت در خلال ساعات موظف اداری:.....	۳۲
ث - تکرار در تأخیر ورود به محل خدمت یا تکرار خروج از آن بدون کسب مجوز:.....	۳۲
ج - سرپیچی از اجرای دستورهای مقامهای بالاتر در حدود وظایف اداری:.....	۳۳
د - کم کاری یا سهل انگاری در انجام وظایف محوله:.....	۳۵
س - تعطیل خدمت در اوقات اداری:.....	۳۵
ص - داشتن شغل دولتی دیگر به استثنای سمتهای آموزش و تحقیقاتی:.....	۳۵
ل - دادن نمره یا امتیاز بر خلاف ضوابط:.....	۳۶
م - غیبت غیرموجه به صورت متناوب یا متوالی:.....	۳۷
و - عضویت در یکی از فرقه‌های ضاله که از نظر اسلام مردود شناخته شده‌اند:.....	۳۷

- ه - عضویت در سازمان‌هایی که مرامنامه یا اساسنامه آنها مبتنی بر نفی ادیان الهی
 ۳۸ است یا طرفداری و فعالیت به نفع آنها: ۳۸
- ی - عضویت در تشکیلات فراماسونری: ۳۸
- مبحث دوم - تخلفات اداری واجد جنبه جزایی ۳۸
- الف - ایراد تهمت و افترا و هتک حیثیت: ۳۹
- ب - اخاذی: ۳۹
- پ - اختلاس: ۴۰
- ت - تبعیض یا اعمال غرض یا روابط غیراداری در اجرای قوانین و مقررات
 نسبت به اشخاص: ۴۱
- ج - تسامح در حفظ اموال و اسناد و وجوه دولتی، ایراد خسارات به اموال دولتی: ۴۱
- د - افشای اسرار و اسناد محرمانه اداری: ۴۲
- س - ارتباط و تماس غیرمجاز با اتباع بیگانه: ۴۳
- ش - سهل‌انگاری روسا و مدیران در ندادن گزارش تخلفات کارمندان تحت امر: ۴۳
- ص - ارائه گواهی یا گزارشات خلاف واقع در امور اداری: ۴۳
- ض - گرفتن وجوهی غیر از آنچه در قوانین و مقررات تعیین شده یا اخذ هرگونه
 مالی که در عرف رشوه‌خواری تلقی می‌شود: ۴۴
- ط - تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را ندارند یا خودداری از تسلیم
 مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را دارند: ۴۴
- ظ - رعایت نکردن حجاب اسلامی: ۴۴
- ع - رعایت نکردن شئون و شعایر اسلامی: ۴۵
- غ - اختفاء، نگهداری، حمل، توزیع و خرید و فروش مواد مخدر: ۴۵
- ف - استعمال با اعتیاد به مواد مخدر: ۴۶
- ق - هر نوع استفاده غیرمجاز از شئون یا موقعیت شغلی و امکانات و اموال دولتی: ۴۶
- ک - جعل یا مخدوش نمودن و دست بردن در اسناد و اوراق رسمی یا دولتی: ۴۷

- گ - دست بردن در سئوالات، اوراق، مدارک و دفاتر امتحانی، افشای سئوالات امتحانی
یا تعویض آنها: ۴۷
- ل - سوء استفاده از مقام و موقعیت اداری: ۴۸
- م - توقیف، اختفاء، بازرسی یا باز کردن پاکت، و محمولات پستی یا معدوم کردن
آنها و استراق سمع بدون مجوز قانونی: ۴۸
- ن - کارشکنی و شایعه پراکنی، وادار ساختن یا تحریک دیگران به کارشکنی یا کم کاری و ایراد
خسارت به اموال دولتی و اعمال فشارهای فردی برای تحصیل مقاصد غیرقانونی: ... ۴۹
- و - شرکت در تحصن، اعتصاب و تظاهرات غیرقانونی یا تحریک به برپایی آن و
اعمال فشارهای گروهی برای تحصیل مقاصد غیرقانونی: ۴۹
- ه - همکاری با ساواک منحل به عنوان مأمور یا منبع خبری و داشتن فعالیت یا دادن
گزارش ضد مردمی: ۴۹
- ی - عضویت در گروههای محارب یا طرفداری و فعالیت به نفع آنها: ۴۹
- بخش دوم - تنبیهات اداری ۵۰
- مبحث اول - تنبیهات اداری هیأتها ۵۰
- الف - اخطار کتبی بدون درج در پرونده: ۵۱
- ب - توبیخ کتبی با درج در پرونده استخدامی: ۵۱
- ج - کسر حقوق و فوق العاده شغل یا عناوین مشابه حداکثر تا یک سوم، از یک ماه تا
یکسال: ۵۱
- د - توبیخ کتبی با درج در پرونده استخدامی: ۵۱
- ه - تغییر محل جغرافیایی خدمت به مدت یک تا پنج سال: ۵۲
- و - تنزل مقام و یا محرومیت از انتصاب به پستهای حساس و مدیریتی در دستگاههای
اداری و دستگاههای مشمول این قانون: ۵۳
- ج - بازخرید خدمت: ۵۳
- ط - بازنشستگی: ۵۴

- ی - اخراج از دستگاه متبوع: ۵۴
- ک - انفصال دایم از خدمات دولتی و دستگاههای مشمول این قانون: ۵۵
- مبحث دوم - تنبیهات اداری مستقل از هیأت ها ۵۵
- الف - اخطار کتبی تا انفصال موقت توسط مقامات: ۵۵
- ب - آماده به خدمت: ۵۶
- ج - اخراج به علت غیبت بیش از دو ماه: ۵۶
- د - انفصال مسئولان اداری نظام قبل: ۵۸

فصل سوم

- مراجع رسیدگی به تخلفات اداری طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری ۶۰
- بخش اول - هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان ۶۱
- مبحث اول - هیأت بدوی ۶۱
- گفتار اول - چگونگی تشکیل هیأت بدوی ۶۱
- گفتار دوم - شرایط اعضای هیأت بدوی ۶۳
- گفتار سوم - وظایف هیأت بدوی ۶۴
- الف - قبول و رسیدگی به شکایات اشخاص، مدیران، سرپرستان اداری و بازرسان
- هیأت عالی نظارت: ۶۴
- ب - انتخاب و اعزام گروه تحقیق: ۶۵
- ج - ارسال پرونده جزایی به دستگاه قضایی صالح: ۶۵
- د - تقاضای مجوز اصلاح یا تغییر رأی قطعی از هیأت عالی نظارت: ۶۵
- ه - اصلاح به نماینده مربوطه در خصوص مرجع رسیدگی به تخلف مدیران: ۶۵
- ی. رسیدگی به تخلفات اداری و مامورین تشخیص مالیات: ۶۶
- مبحث دوم - هیأت تجدیدنظر ۶۶
- گفتار اول - چگونگی تشکیل هیأت تجدیدنظر ۶۶

- گفتار دوم - وظایف هیأت تجدیدنظر ۶۸
- الف - تجدیدنظر در آراء: ۶۸
- ب - رسیدگی به آرای نقض شده دیوان یا قطعیت نیافته هیأت‌های پاکسازی: ۶۸
- ج - انتخاب و اعزام گروه تحقیق: ۶۹
- د - ارسال پرونده جزایی به دادگاه صالح: ۶۹
- ص - تقاضای مجوز اصلاح آرای قطعی از هیأت عالی نظارت: ۶۹
- م - برقراری مستمری برای خانواده محکومین به اخراج یا انفصال دائم: ۶۹
- و - رسیدگی به پرونده‌های موضوع ماده ۱۷ قانون: ۷۰
- ه - رسیدگی استثنایی به پرونده‌های موضوع ماده ۱۲: ۷۰
- ی - تشخیص ترک اعتیاد معتادان محکوم و ارجاع به هیأت عالی نظارت: ۷۰
- گفتار سوم - گروه تحقیق ۷۱
- بخش دوم - مراجع نظارت و تجدیدنظر شکلی ۷۲
- مبحث اول - هیأت عالی نظارت ۷۲
- گفتار اول - چگونگی تشکیل هیأت عالی نظارت ۷۳
- گفتار دوم - وظایف هیأت عالی نظارت ۷۳
- الف - ابطال آراء هیأت‌ها: ۷۴
- ب - انحلال هیأت‌ها: ۷۴
- ج - تعیین هیأت رسیدگی به تخلفات اعضاء هیأت‌ها: ۷۴
- د - انتخاب و اعزام بازرس: ۷۵
- ه - تأیید اصلاح آرای قطعی هیأت‌ها: ۷۵
- و - تهیه فرم برای آراء هیأت‌ها: ۷۵
- ی - حل اختلاف بین هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر: ۷۵
- مبحث دوم - دیوان عدالت اداری ۷۶
- گفتار اول - پیشینه و علت تأسیس ۷۶

- د - حق درخواست دفاع حضوری : ۹۳
- س - حق درخواست تجدیدنظر : ۹۴
- ص - ابطال آراء صادره توسط هیأت عالی نظارت : ۹۴
- ه - اصلاح رأی قطعی توسط هیأت صادرکننده رأی : ۹۴
- ی - حق داشتن نماینده قانونی و وکیل : ۹۴
- گفتار دوم - حق شکایت به دیوان عدالت اداری از آراء قطعی : ۹۵
- بخش دوم - رأی ۹۸
- مبحث اول - صدور رأی ۹۸
- گفتار اول - شرایط قانونی رأی ۹۸
- الف - تشخیص تخلف : ۹۸
- ب - مستدل و مستند بودن : ۹۹
- ج - تعیین مجازات قانونی : ۹۹
- د - رسمیت جلسات : ۱۰۰
- ه - رعایت ضوابط شکلی : ۱۰۰
- و - عدم صدور رأی در مورد متهم متوفی : ۱۰۰
- ی - ممنوعیت تشدید مجازات : ۱۰۱
- گفتار دوم - استقلال مجازات‌های اداری از کیفری ۱۰۲
- الف - محکومیت متهم در مراجع قضایی : ۱۰۳
- ب - براءت یا منع تعقیب متهم در مراجع قضایی : ۱۰۳
- مبحث دوم - اقدامات پس از صدور رأی ۱۰۶
- گفتار اول - تغییر، نقض یا ابطال آراء ۱۰۶
- الف - تغییر و اصلاح آراء قطعی : ۱۰۶
- ب - ابطال و نقض آراء قطعی : ۱۰۶
- گفتار دوم - ابلاغ و اجرای آراء ۱۰۷

کتابخانه تخصصی حقوق کیفری
 مرکز آشنایی با حقوق کیفری
 تهران - خیابان ولیعصر - پلاک ۱۰۰

- گفتار دوم - تشکیلات و صلاحیت دیوان عدالت اداری ۷۸
- الف - تشکیلات دیوان عدالت اداری: ۷۸
- ب - صلاحیت دیوان عدالت اداری: ۷۹

فصل چهارم

- چگونگی رسیدگی به تخلفات اداری با استناد به وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۸۲
- بخش اول - رسیدگی ۸۳
- مبحث اول - شروع به رسیدگی ۸۳
- گفتار اول - اعلام تخلف ۸۳
- گفتار دوم - صلاحیت هیأت‌ها ۸۴
- مبحث دوم - جمع آوری و بررسی دلایل ۸۶
- گفتار اول - تحقیقات ۸۶
- الف - تحقیق: ۸۷
- ب - کارشناسی: ۸۸
- ج - استعلام: ۸۸
- گفتار دوم - اخذ دفاع متهم و بررسی دلایل ۸۹
- الف - اخذ دفاع متهم: ۸۹
- ب - بررسی دلایل: ۹۱
- مبحث سوم - حقوق دفاعی متهم ۹۲
- گفتار اول - حقوق دفاعی متهم در هیأت‌ها: ۹۲
- الف - اصل برائت: ۹۲
- ب - لزوم ابلاغ اتهام و قبول دفاع متهم: ۹۳
- ج - حق درخواست تمدید مهلت دفاع: ۹۳

الف - ابلاغ آراء:	۱۰۷
ب - اجرای آرای قطعی:	۱۰۸
مبحث سوم - بررسی نمونه آراء هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و دیوان عدالت اداری	۱۰۹
نتیجه	۱۱۳
فهرست منابع	۱۲۰
الف - کتابها و جزوات:	۱۲۰
ب - مجموعه‌ها:	۱۲۱
ج - مقالات:	۱۲۲
ضمائم: نمونه آرای هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و شعب دیوان عدالت اداری	۱۲۴